

6. szín

Este a királyi palotában. A királyné titokban port szór egy pohár italba és odaadja a Fényes Súlyomnak

KIRÁLYNÉ Késő van, édes Uram, idd meg az italodat elalvás előtt. Megyek lefeküdni. Jó éjszakát!

A királyné el. Fényes Súlyom megissza az italt. Le-fekszik és elalszik. Vaszilisz halkan beoson a szobába. Leül szerelmese ágyára

VASZILISZA Ébredj, ébredj, kedves Fényes Súlyom! Én vagyok itt, a szépséges Vaszilisz. Eljöttem utánad, három vaspapucsot elnyűttem, három vasbotot elkoptattam, három kőkenyeret elmorzsoltam, egyre téged kerestelek, én szívbeli társam! Jaj nekem!... Ráhullt az arcodra az én fényes könnyem!

A könnycseptől a Fényes Súlyom felébredt

FÉNYES SÓLYOM Vaszilisz, te itt vagy?

VASZILISZA Három teljes napja! Végre felébredtél. Három éjjel virrasztottam melletted. Sírtam, könnyörögtem, de nem hallgattál rám.

FÉNYES SÓLYOM (*elgondolkodva*) Mondtam én, hogy volt itt valaki, de a királyné letagadta... Most már értem! Álomport szórt az italomba, hogy ne ébredjek fel. Mennyire örülök, hogy itt vagy! Mikor az utolsó éjjel meg akartalak látogatni, nagyon boldog voltam. Az lett volna az utolsó alkalom és az átok megtört volna, de késeket és tűket találtam az ablakodban...

VASZILISZA A nénéim megtudták, hogy hozzám jársz és irigykedni kezdtek. Ők állították azt a gonosz csapdát. Elmentél, és én elindultam a kereséssedre. Betértem az Ezüstorrú Bábához, a Rézorrú

Bábához és a Vasorrú Bábához. Csodás ajándékokat adtak nekem és segítettek eljutni hozzád. Mikor megérkeztem ide, leültem a tengerpartra és elővettem első nap az aranyorsót ezüsttokocskában, második nap az aranytojást ezüst tálcáskában, a harmadik napon pedig a magától hímző tűt és hímzőrámát. A királyné meglátta és alkudozott rájuk. Én neki adtam ezeket. Mindössze annyit kértem tőle, hogy téged láthassalak. Így minden éjjel jártam nálad.

FÉNYES SÓLYOM Most már soha nem hagyok el, édes mátkám! Feleségül jössz-e hozzám?

VASZILISZA Hiszen neked már van feleséged...

FÉNYES SÓLYOM A varázsló lánya csak a varázseréjével tudott uralkodni rajtam, igazából sose volt a feleségem. Most az átok megtört és nekem nem kell többé súlyom képében mutatkoznom. Elveszítették a varázserejüket, se hatalmuk, se életük. (*Az ablakhoz vezető Vasziliszát*) Látod ott azt a palotát?

VASZILISZA Ki lakik abban?

FÉNYES SÓLYOM Az a varázsló háza.

VASZILISZA Egyre halványodik... Most eltűnt!

FÉNYES SÓLYOM Végleg szabad vagyok! Így már feleségül jössz-e hozzám?

VASZILISZA Feleséged leszek! De szeretném, ha gondoskodnánk édesapámról és a nővéreimről is. Megbocsátasz nekik?

FÉNYES SÓLYOM Ha megtanulják, hogy nem szabad ártani senkinek. Akkor majd ők is itt fognak élni velünk.

Átölelik, megcsókolják egymást

– Vége –

Tímár Borbála

Deli király, avagy a kék madár meséje

mesejáték 10-14 éves színjátszóknak, a francia D' Aulnoy asszony meséje után,
Kónyi János verseinek felhasználásával

Tímár Bori az ELTE BTK nappali szakán működő drámaprogram egyik hallgatója. Betű- és színházbarát. A francia középkor híres meséje elevenedik meg ebben a folyondáros cselekményű,

összetett játékban. Bábos technikákkal, árnyjátékkal, zenével, varázslatokkal dúsítható az általa választott történet, mely a korabeli legendákhoz, széphistóriákhoz hasonlóan kevés drámaiságot, ám

3. jelenet

Trónterem. A Hölgy mint új királyné, Százsorszép, Harcsa, Udvaroncok

KIRÁLYNÉ Királyotok, az én szegény férjem váratlan halála után, szomorú szívvel átvéve az ő trónját, első és legsürgősebb feladatomban, hogy férjhez adjam leányunkat. Leányainkat. *(Százsorszép és Harcsa feltekintenek. Százsorszép kisírt szemekkel ül, kezében könyv. Harcsa nevetgél)* Mindkét leányunkat.

UDVARONCOK Egyszerre?

KIRÁLYNÉ Elsősorban azon leányunkat, kit én hoztam a házasságba. És... és aki mind szépségében, mind eszében, mind érzelmeiben felülmúlja nővérét. Harcsa leányom!

HARCSA *(feláll, az udvaroncok tapsolnak, ő sipítva megszólal)* És az arany kiskanálkészletet is megkapom, ha férjhez megyek?

KIRÁLYNÉ Ezt majd még megbeszéljük. *(Hangosan)* Ez okból udvarunkba hívtam a szomszéd ország királyát, az ifjú és bátor, dicső Deli királyt.

UDVARONC 1. Megjött?

UDVARONC 2. Hol van?

KIRÁLYNÉ Holnap érkezik. Készülődjünk hát méltó fogadására!

4. jelenet

Százsorszép szobája. A lány kétségbeesetten rendezgeti a ruháját. Lentről a vándorárus hangja szólal meg

VÁNDORÁRUS Csipkét tessék! Brüsszeli csipkét! Francia bársonyt! Kínai selymet! Tessék, tessék! Csipkét tessék!

SZÁZSZORSZÉP *(kihajol az ablakon)* Kedves vándorárus! Gyere föl egy pillanatra! Vennék tőled néhány ruhát, harisnyát és keszkenőt! Valami furcsa balesete történt, az összes szekrényem üres. A ruháim helyett csak valami finom hamut találtam bennük. Képzeld, nincs egy ruhám se, amit felvehetnék, pedig Deli király mindjárt megérkezik.

VÁNDORÁRUS HANGJA Nem tehetem, kedves Százsorszép! Rendelet tiltja, hogy akár csak egy szalagot eladjunk a királykisasszonynak! Beszélünk se szabad fenséggeddel.

SZÁZSZORSZÉP Ugyan már! Ki tiltaná meg? *(Csönd)* Hé! Ki tiltotta meg?... Senki sem válaszol... Nem értem. Ki akarhatna nekem rosszat? Nem baj, majd egy sarokban megbújok. Észre sem vesz a rongyos ruhámban az a Deli király... azért legalább a kék selyemruhám megmaradhatott volna...

5. jelenet

Trónterem. Királyné, Százsorszép, Harcsa, udvaroncok. Belép Deli

DELI Fogadja őszinte részvéteimet, királyné. Engedje meg, hogy osztozzam mély fájdalomban, fenség, melyet férjének elvesztése okozott. Engedje meg, hogy részvéteim...

KIRÁLYNÉ *(mosolyogva)* Hagyjuk ezt most! Ilyen vidám napon ne foglalkozzunk szomorú és rég elmúlt dolgokkal! Nem is ezért hívtuk meg felségedet, hogy a könnyeinket szárogassa. A mi palotánkban mindig öröm honol.

DELI Bámulva nézem a királyné hallatlan erejét, amellyel a gyászán felülemelkedik. Bevallom, mást vártam. De – őszintén szólva – nagy megkönnyebbülés ez nekem. Jobban esik a vendégeskedés vidám hangulatban!

KIRÁLYNÉ Nos tehát, Deli király, engedd meg, hogy bemutassam egyetlen leányomat, a szép és bájos Harcsa királykisasszonyt.

Harcsa föláll, csámpásan odabattyog Delihez

DELI *(megrettenve néz rá)* Hódolatomban, Harcsa királykisasszony! *(Meghajol, kezét akar csókolni neki)*

HARCSA Hihihihihih! *(Elhúzza a kezét, zavartan kacarászik. Mindenki zavarba jön)* Látod a ruhám? Újám! Csipkés.

KIRÁLYNÉ A bájos gyermek. Nem szokta még az idegeneket.

DELI Khm... Mintha lett volna felségeteknek egy másik leánya is, ha jól emlékszem...

KIRÁLYNÉ Ha jól emlékszik, akkor Harcsa leányomra emlékszik!

DELI Nincs itt egy olyan kedves tiszta, ki...

HARCSA Dehogy nincs! *(Ujjal mutat a sarokban ülő Százsorszép felé)* Ott van, de nem mer megszólalni. *(A királyfi fülébe súgva)* Szegény meg rongyos! Hihihihih!

Deli feláll, Százsorszép felé indul

SZÁZSZORSZÉP Szégyellem magam, király, hogy ilyen ruhában kell mutatkoznom előtted.

DELI A szégyenpírtól te csak szebb leszel. Szépséged oly gazdagon ékesít, hogy más díszekre nincs is már szükséged. Ahol ilyen virág nyílik, feléje fordul minden szem!

Mosolyogva közelednek egymás felé

KIRÁLYNÉ Nem kell bókolni neki, éppen elég öntelt így is. Csak azért öltözött szegényes ruhába, hogy felhívja magára a figyelmet. Be lehet fejezni a maskarázást, Százsorszép! Micsoda fondorlatos teremtés ez! *(Százsorszép sírva kiszalad)*

DELI *(az udvaroncokhoz fordul)* Igaz ez?

UDVARONC 1. Ó, dehogya... *(Deli mögül integet nekik a királyné)* Dehogyne! Igen! Százsorszép kacér! *(Lökdösi a másik udvaroncot)*

UDVARONC 2. Százsorszép szeszélyes!

UDVARONC 1. Harapós kedvű!

HARCSA Kínozza a szolgálait!

UDVARONC 2. Nahát, ez már nem igaz!

KIRÁLYNÉ A barátait is! *(A királyné titkon pénzt ad az udvaroncoknak, s biztatóan fejbeveri őket)* És fősvény! Ami például rólam nem mondható el.

DELI Elég! Egy ilyen szép lényben nem lakhat gonoszság!

KIRÁLYNÉ Százsorszép mindenkit megtéveszt! Senki sem ismeri valódi arcát! Igaz, fiúk?!

UDVARONC 1. Egymás ellen fordít bennünket.

UDVARONC 2. Aztán nevet rajtunk. *(Magában)* Nem fogom bírni, ennyi pénz a világon nincs.

UDVARONC 1. Azért talán azt el kellene mondanunk, hogy...

KIRÁLYNÉ Elég már! Deli király nem kíváncsi a locsogásotokra. Majd ő maga meggyőződik az igazságról. Jó éjszakát fenség! *(Deli el)* Örök! Vessétek Százsorszépet a legtávolabbi torony legmagasabbban lévő, legszűkebb, legsötétebb, legporosabb celájába!

6. jelenet

Deli vendégszobája. Deli, Udvaroncok, később Királyné

UDVARONC 1. Felsőes király, úrnőnk, a királykisasszony küldi ezt a bájos ajándékot felségednek. *(Egy nagy, piros, szív alakú kitüntetést nyújtanak át)*

DELI Igen? És melyik királykisasszony az, aki...

UDVARONC 2. Ez a Szerelem Lovagrendjének jele, királyom. E pergamen füzetkében a lovagrend szabályai találhatóak. A rendet a király és a királyné együtt alapították esküvőjük napján.

DELI Kedvelem a kitüntéseket. Otthon csinos kis gyűjteményem van belőlük. Ezt biztosan a gyönyörű Százsorszép küldte nekem.

UDVARONC 2. Nem, felség.

UDVARONC 1. ...Ez Harcsa kisasszony ajándéka.

DELI *(hirtelen visszanyújtja a kitüntetést, zavarban)* Úgy? Sajnos nem fogadhatom el. Khm... *(Járkál, magában)* Hogy is mondta apám? Igen! *(Főnt)* Nekünk, királyoknak sincs mindenkor lehetőségünk kötelezni magunkat valamire, noha esetleg magunk is szeretnénk. Szóval... Inkább visszautasítom, *(pózt vesz fel)* semhogy érdemtelen legyen rá.

UDVARONC 2. Jaj, felség, ne tessék ezt...

UDVARONC 1. *(súgva)* Azt ajánlom, gondolja meg, felség!

DELI Sajnálom. A szívemnek nem parancsolhatok. Bármennyire is szeretnék.

KIRÁLYNÉ *(belép)* És ez azt is jelenti, hogy nem is akarod elvenni Harcsa királykisasszonyt feleségül?

DELI Királyné! A szívemnek nem parancsolhatok.

KIRÁLYNÉ *(fenyegetően)* Nem?!

DELI ...Nem.

KIRÁLYNÉ *(boszorkányos, varázsló testtartással)* Úgy tehát változz kék madárrá! És kék madár képében addig repkedj magányosan, míg feleségül nem veszed leányomat!

Dörgés, villámlás, sötét. Egy surranó árny kirepül az ablakon

7. jelenet

Toronyszoba, Százsorszép egyedül.

SZÁZSZORSZÉP A szélső torony foglya vagyok. Alighanem itt meghalok. Akárhogy is sóhajtozok. De nem sóhajtoznék, nem is siránkoznék, ha még tegnap lenne. De ha még tegnap lenne, ha tegnap reggel lenne, akkor még nem láttam volna ezt a szép királyt! De láttam! Királyom, te szerelemre oly igen méltó Deli király! Miattad sokasodnak kínjaim szívemben.

DELI *(a színpalot mögül énekel)*

Óh te bút okozó, szüntelen változó
Szerelemnek bús sora,
Ki nagy fájdalommal, jajjal, bajjal, kinnal
Én szívemet mardossa!

SZÁZSZORSZÉP Ki énekel itt ilyen szépen és ilyen szomorúan? Szegény! Merre lehet? Bármerre. Őt is a szerelem bántja...

A Kék madár az ablakpárkányra repül

SZÁZSZORSZÉP Gyönyörű madárka! Micsoda madárka! Első vendégem itt a hideg toronyban. És milyen okosan néz rám! Kedves szép madárka! Úgy nézel, mint aki mondani szeretne valamit.

MADÁR *(DELI énekhangja)*

De mért bánsz így vélem,
mért nem szánsz meg engem,
Ki látod, mivé lettem?

SZÁZSZORSZÉP Te énekelsz hát ilyen szépen! Ez emberi hang... és milyen ismerős ez a hang... Ki vagy te, kék madár?

MADÁR Én a szerencsétlen Deli király, a te bánatos szerelmed vagyok. Százsorszép, kedvesem! Gonosz nevelőanyád változtatott engem madárrá, mert nem akartam elvenni Harcsát.

SZÁZSZORSZÉP Szegény királyom, szegény madárkám! Most aztán mindketten magányosak vagyunk!

De látogass meg minden este, és akkor beszélgethetünk, együtt lehetünk.

MADÁR Itt leszek! Egy fa odvába búvok nappal, de minden éjszaka hozzád szálllok.

8. jelenet

Toronyszoba. Százsorszép és a Szolgáló, aki hatalmas, kövér és éppen ebédel. Százsorszép nem eszik

SZÁZSZORSZÉP Miért vagy te itt tulajdonképpen?

SZOLGÁLÓ Szolgálatodra rendelt úrnóm, a királyné.

SZÁZSZORSZÉP Akkor legalább fésülj meg!

SZOLGÁLÓ Majd egyszer. Mindjárt. Majd valamikor.

SZÁZSZORSZÉP Már egy hónapja itt vagy, és le sem hunyod a szemed. Fáradt lehetsz...

SZOLGÁLÓ Nem nagyon szoktam én aludni. Bár igaz, ami igaz, egyszer egy hónapban nem ártana meg. Úgysem vagy te olyan veszedel... Jaj istenem! Hiszen én nem beszélhetek veled! De hát a... (*Be fordul, elalszik*)

Százsorszép összeszedi az ételmaradékokat, kinyitja az ablakot, és kiszól

SZÁZSZORSZÉP (*énekel*)

Kék madár! Kék madár, kit szívem alig vár,
Repülj fel hozzám immár!

MADÁR (*belebben*) Itt vagyok, Százsorszép! Nagyon hiányoztál... Miért nem hívtál egy hónapig?

SZÁZSZORSZÉP (*a sarokba mutat*) Most aludt el végre az őrizóm. A mostohaanyám küldte, hogy vigyázzon rám.

MADÁR Ajándékot hoztam neked! Királyi palotám kincsestárának legszebb éke ez a gyűrű. Most téged ékesít majd! Egyetlen egy van belőle a kerek világon.

SZÁZSZORSZÉP Minek viseljem, ha te nem látod? És hogyan rejtsem el a szolgáló elől? Örülök neki, de a legnagyobb ajándék te magad vagy.

MADÁR Szeretlek, Százsorszép! De mennem kell, mert hajnalodik...

SZÁZSZORSZÉP Holnap visszajössz?

MADÁR Napnyugtakor itt leszek. (*Felszáll*)

SZOLGÁLÓ Most megvagy! (*Egy hosszú bottal a madár felé csap, el is találja, a madár aléltan zuhan le*)

MADÁR Királykisasszony, becsaptál!

SZÁZSZORSZÉP Gonosz szolgáló! Jaj, mit tettél! (*Sír*)

9. jelenet

Trónterem. Királyné és egy udvaronc, később Varázsló

UDVARONC Egy idegen országbeli nemes úr kívánja tiszteletét tenni felségednél!

KIRÁLYNÉ Vezesd csak be! Legalább történik valami.

A Varázsló belép, a Királyné háttal áll neki. Megfordul, meglátja, majdnem felsikolt

KIRÁLYNÉ (*az udvaronchoz, sziszegve*) Tűnj el! (*Udvaronc el*)

VARÁZSLÓ (*kis szünet után*) Hát így élsz most,... Bűbáj! Áruhában!

KIRÁLYNÉ Hogyan találtál rám itt is?

VARÁZSLÓ Tudod, Bűbáj, a szerelem hívó szava...

KIRÁLYNÉ De hiszen az háromszáz éve volt már, Abraka! Ne szédíts! Köztünk mindennek vége.

VARÁZSLÓ Ennek én örülök a legjobban. Ne aggódj, csak egy szívességet szeretnék kérni. Te a barátomat, az ifjú Deli királyt kék madárrá változtattad. Most arra kérlek, vond vissza az átkot!

KIRÁLYNÉ Még mit nem! Az a semmirekellő visszautasította leányom kezét!

VARÁZSLÓ Harcsa kezét? Ez valóban modortalanságra és rossz ízlésre vall, de mégis: nem bocsátanál meg neki? Birodalma lassan szertehullik. Egy madárnak nem fogadnak szót az emberek. És ahogy hallom, nálatok is lázongások vannak. Ez rád nézve is veszélyes lehet.

KIRÁLYNÉ Jó. Nagylelkű leszek. Ha eljegyzi Harcsát, és magával viszi palotájába, egy hétig ember lehet. De csak egy hétig! És ha egy hét múlva nem veszi el, menthetetlenül visszaváltozik kék madárrá. Abraka, öreg barátom! A te hatalmad önmagában soha nem lesz olyan erős, hogy megtörje az átkom!

VARÁZSLÓ Megyek, Bűbáj! És közlöm a királlyal a hírt.

10. jelenet

Toronyszoba. Százsorszép, majd a nép küldöttei. A szoba ajtaja kitárul, belépnek a nép küldöttei, néhány paraszt

PARASZT Százsorszép királykisasszony! Hozzád jöttünk!

SZÁZSZORSZÉP Talán a vesztőhelyre visztek ilyen éjszaka? Mostohaanyám parancsolta?

PARASZT Nem felség. Mostohaanyád többé már nem árthat, sem neked, sem másnak. Olyan hirtelen törtünk rá, hogy segítségért sem kiálthatott. Mostantól te vagy a királynő!

HANGOK Százsorszép! Szabad vagy!

SZÁZSZORSZÉP Köszönöm, emberek. Nekem azonban most el kell mennem kis időre, addig a tanácsosok irányítják a birodalmat.

PARASZT Elkísérünk, fenség! Vigyázunk rád!

SZÁZSZORSZÉP Nem lehet. Egyedül kell mennem.

11. jelenet

Deli palotája előtt. Százsorszép a régi ruhájában, nagykendővel a fején. Harcsa, majd Deli

HARCSA (*felcicomázva jön*) Ki vagy te, rongyos, hogy felséges személyem közelébe merészkedsz? Ki vagy te, hogy idekapaszkodtál arany trónusomhoz?

SZÁZSZORSZÉP Messzi országból jövök, hogy drága kincset kínáljak neked eladásra. Nézd e gyűrűt!

HARCSA (*megnézi a gyűrűt*) Csinos kis üvegholmi! Három garasnál nem érhet többet!

SZÁZSZORSZÉP Mutassa meg másoknak is, fenség!

Deli jön, nagyon rosszkedvű

HARCSA Nézd csak, Deli! Ez mennyit ér szerinteed?

DELI Hagyjál békén, Harcsa! (*Rápillant a gyűrűre*) Honnan szerezted? Ez a gyűrű többet ér, mint egész birodalmam. Azt hittem, egyetlen egy van belőle a világon. Kitől kaptad?

HARCSA (*mutatja*) Attól a rongykupactól. Ott áll a sarokban.

A szereplők pontosan ugyanúgy állnak, mint az 5. jelenetben, Deli érkezésekor

SZÁZSZORSZÉP Deli!

DELI Százsorszép, te engemet becsaptál! (*El*)

HARCSA Na, most megkaptad! (*Deli felé mutogat*) Enyimé! Enyimé! Enyimé!... Kezdődik az esküvőm!...

12. jelenet

Deli, majd Százsorszép, Varázsló

Igricz Györgyné

János király karácsonya

A. A. Milne versére. Fordította: Devecseri Gábor⁵

Igricz Györgyné az ELTE drámatanári képzésén szerzett szakdiplomát. Első, alsó tagozatosokkal ké-

VARÁZSLÓ Ne ellenkezz! Mikor az óra elüti a hatot, lejár az egy hét. Ha nem veszed el Harcsát azonnal, öt perc múlva ott röpködhetsz az alkonyi hold alatt! És...

DELI Nem! Inkább örökre kék madárrá válok, sem hogy azt a szörnyeteget valaha is elvegyem.

SZÁZSZORSZÉP (*megjelenik*) Ha őt nem akarod, akkor én követlek téged. Egész életemben, bármerre leszel, és bármilyen alakban élsz is.

DELI Nem, Százsorszép. Te elfogattál engem! Csapdába csaltál! Te becsaptál!

SZÁZSZORSZÉP Nem én tettem! A királyné cselvete volt az. Ő meghalt, én kiszabadultam, és utánad jöttem. Érted jöttem.

DELI Hiába jöttél. Köt az átok. Egy perc múlva madárrá válok. Abraka! Mit tegyek? Segítesz?

VARÁZSLÓ Nekem ehhez nincs elég varázserőm. Kondul az óra.

DELI Szerelmem... Bárcsak hinnék tenéked!

SZÁZSZORSZÉP Hinni fogsz. Akkor is, ha most újra kék madárrá változol.

VARÁZSLÓ Jaj... Összpontosítanom kell!...

Összelelkezve állnak. Egy óra lassan hatot kondul. Semmi sem történik

VARÁZSLÓ Öt, négy, három kettő, egy – Semmi. Semmi? Semmmmi!!!!

SZÁZSZORSZÉP Ember maradtál!

DELI De hogyan törhetett meg a gonosz varázs?

VARÁZSLÓ Az én hatalmam egyedül nem lett volna elég. De a ti szerelmetek erejével együtt – megtörte a gonosz Bűbáj királyné hatalmát. Most már boldogan élhettek, amíg meg nem haltok. Udvaroncok! Zenét!

⁵ Az angol nyelvet tanuló csoportok számára érdemes a vers eredeti változatát is megismerni. Nagyobbak el is játszhatják angolul! A. A. Milne: Hatévesek lettünk – Now We Are Six – Gulliver Kiadó, 1991.